

Skatt, politik och arbetet på departementen

Upplägg av presentationen

- Regering och riksdag, vem får besluta om vad?
- Från förslag till lag
- Energiskattedirektivet, beskattning och statsstöd
- Ny regering? Hur kommer det att påverka gasbranschen?

Regering och riksdag, vem får besluta om vad?

Regeringsformen (RF) – en grundlag som utgör grunden för vår demokrati

- All offentlig makt i Sverige utgår från folket och riksdagen är folkets främsta företrädare.
- Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet (1 kap. 2 § RF).
- Beskriver övergripande hur riksdagen ska väljas och hur riksdagens arbete ska gå till. Även hur en regering bildas och regler för regeringens arbete.
- Regler för när riksdagen ska lagstifta och vad regeringen får besluta om.

Vad beslutas i lag och vad beslutas i förordning?

- Vad som måste bestämmas genom lag och vad som kan bestämmas genom förordning framgår av 8 kap. RF.
- Lite förenklat ska regler beslutas i lag om de
 - har konsekvenser för enskilda medborgare och företag
 - rör regler om kommunernas befogenheter,
 - rör regler avseende grunderna för Svenska kyrkan,
 - rör regler avseende rådgivande folkomröstning, och
 - rör val till Europaparlamentet.
- I RF regleras också flera områden där riksdagen får bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter (förordning).
- På några särskilt utpekade områden får riksdagen inte delegera beslutsrätten, bl.a. skatt.

Skatt beslutas av riksdagen

1 kap 4 § RF :

"Riksdagen är folkets främsta företrädare.

Riksdagen stiftar lag, beslutar om skatt till staten och bestämmer hur statens medel ska användas. Riksdagen granskar rikets styrelse och förvaltning."

Beslut om skatt till staten kan alltså aldrig beslutas av regeringen genom förordning utan ska alltid beslutas av riksdagen

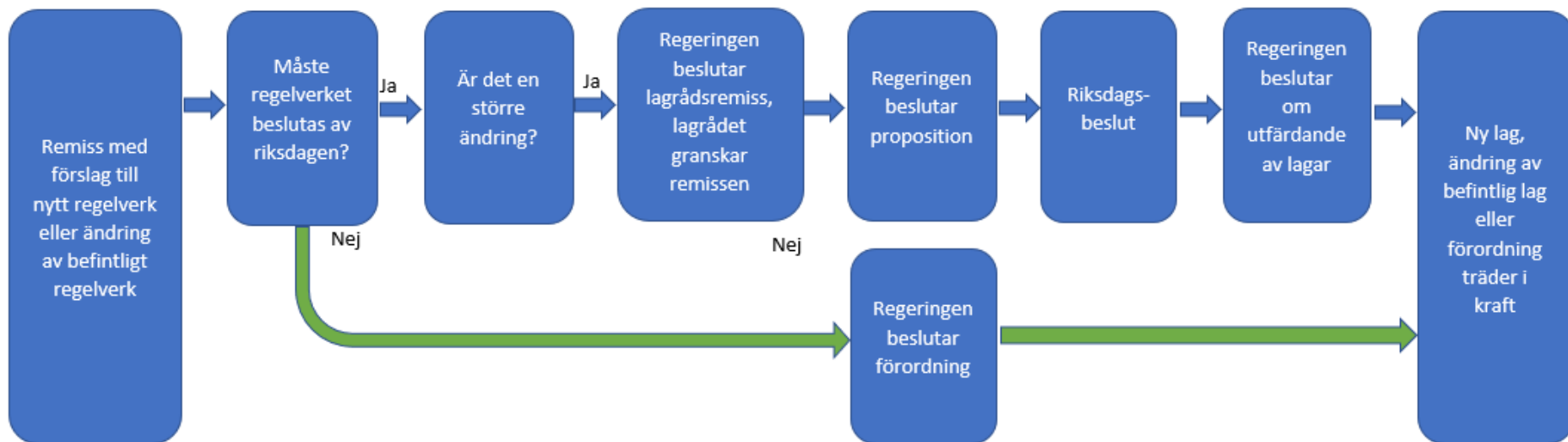
Från förslag till lag

Vägen från förslag till lag

I grova drag:

1. Förslag via hemställan, betänkande etc.
2. Departementen tar fram promemoria som ska remitteras i 3 månader (om förslaget kommer från en statlig utredning remitteras oftast betänkandet motsvarande tid).
3. Departementen sammanställer remissynpunkter och ändrar eventuellt lagförslagen.
4. Departementen tar fram en lagrådsremiss som regeringen beslutar.
5. Lagrådet granskar lagrådsremissen.
6. Departementen tar fram en proposition som beslutas av regeringen.
7. Propositionen lämnas till riksdagen.
8. Utskottsbetänkande. Lämpligt riksdagsutskott lämnar synpunkter.
9. Riksdagsomröstning och riksdagsbeslut.
10. Beslutade ändringar kan träda i kraft. Hänsyn ska tas till tillräcklig tid mellan beslut och ikraftträdande så att myndigheter, domstolar och andra aktörer hinner justera system, informera skattskyldiga etc.

Olika förslag kan ta olika lång tid att genomföra

Regler om skatt beslutas alltid av riksdagen!

Regeländringar genom förordning går alltså snabbare, men...

- De kan också snabbare ändras igen, dvs. risk för mindre långsiktighet och stabilitet
- De behöver inte remitteras, risk att branschens kunskap inte tas till vara
- Finns inga förarbeten som ger stöd vid tolkning och rättstillämpning
- Många regler, bl.a. beskattning måste beslutas av riksdagen

Men hur lång tid tar det då?

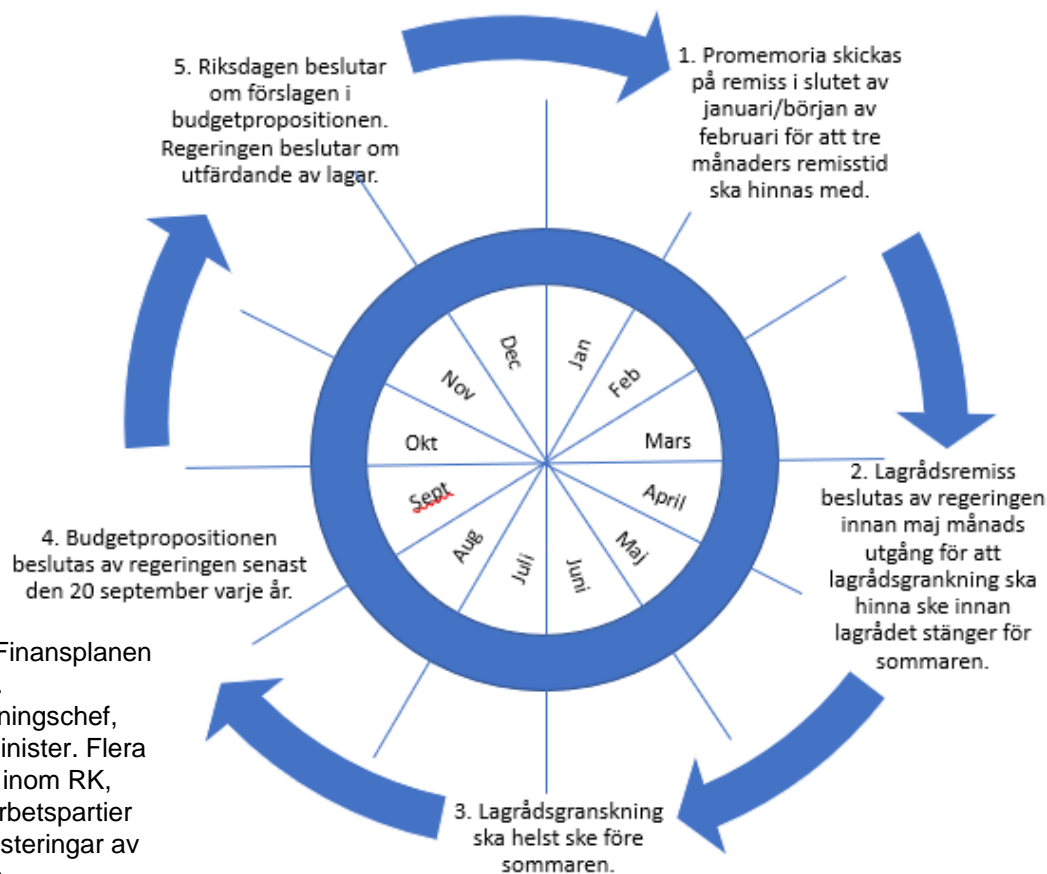
Vi förutsätter:

- Remittering tre månader
- Förslag som måste granskas av lagrådet
- Förslag som måste beslutas av riksdagen, t.ex. skatteförslag.

Observera att förslag med budgetpåverkan ska omfattas av budgetpropositionen. Endast i undantagsfall tas förslag med budgetpåverkan i ändringsbudget.

Det är många steg...

Utfärdande av lag. GB, delning och föredragning för politisk ledning.

Sammanställning av remissynpunkter, föredragning för avdelningschef, statssekreterare och minister. Färdigställande av LRR, GB, delning inom RK, avstämning med samarbetspartier och RD-grupper. Vid behov föredragning för politisk ledning igen.

Samordna texter med Finansplanen och övriga förslag i BP. Föredragning för avdelningschef, statssekreterare och minister. Flera omgångar GB, delning inom RK, avstämning med samarbetspartier och RD-grupper. Ev. justeringar av förslagen efter politiska budgetförhandlingar.

Föredragning för LR. Ta fram proposition, sammanfatta LR:s synpunkter. Ev. föredragning för avdelningschef, statssekreterare och minister.

BP = budgetproposition
GB = Gemensambereidning
RD = Riksdagen
LR = Lagrådet
LRR = Lagrådsremiss
RK = Regeringskansliet

Alltså...

Innan en promemoria remitteras ska produkten föredras för avdelningschef, statssekreterare och minister samt gemensamberedas inom regeringskansliet. Räkna med att det tar i vart fall två månader att ta fram en promemoria inkl. lagförslag, författningskommentarer, remisslista etc.

- Tiden från förslag till lag för en ändring som behöver lagrådsgranskas och har budgetpåverkan är alltså mer än ett år.
- Förslag från bransch som lyfts till departementen senare än november kan under normala omständigheter och under förutsättning att det har budgetpåverkan, inte träda i kraft förrän drygt två år senare.
- Går det att pressa tidplanen för att få det att gå snabbare?
 - I stort sätt bara om man kortar remisstiden.
 - I undantagsfall genom att besluta en ändringsbudget.
- Och så är det ju det här med statsstöd...

Vad är statligt stöd?

- **Den unionsrättsliga definitionen av begreppet statligt stöd ges i artikel 107.1 i fördraget:**

”Om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. ”

- **Statligt stöd är alltså en åtgärd som:**
 1. Ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga (allmänna) medel,
 2. Innebär ett gynnande,
 3. När vissa företag eller viss produktion (selektivitet) samt
 4. Hotar snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna.
- **Statsstöd ska anmälas och godkännas av EU-kommissionen innan de införs.**

Statsstöd

- Statsstödsansökan görs tidigast efter att lagrådsremiss beslutats av regeringen.
- Räkna med att det tar ca sex månader från statsstödsansökan till beslut från Kommissionen.
- Vad händer om en lagstiftning som innebär statsstöd träder i kraft innan statsstödsgodkännandet är klart?
 - Risk för återkrav av otillåtet statsstöd från enskilda företag som tagit del av stödet. Detta gäller alltså även om företagen betalar skatt enligt svensk lag!
- Vad händer om villkoren i statsstödsbeslutet inte uppfylls?
 - Risk för återkrav enligt ovan!

Energiskattedirektivet, beskattning och statsstöd

Lagen (1994:1776) om skatt på energi

- **Lagen om skatt på energi (LSE) reglerar skatter på bränslen och elektrisk kraft.**
- **Skattereglerna är anpassade till Energiskattedirektivet** (rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet)

Grundregeln är att bränslen och elektrisk kraft ska beskattas

- Grundregeln i såväl energiskattedirektivet som i LSE är att bränslen och elektrisk kraft ska beskattas.
- Direktivet innehåller bestämmelser om vad som ska beskattas och hur detta ska ske.
- Viss användning kan undantas från beskattning, antingen genom tvingande reglering eller genom att medlemsstaterna ges möjlighet till detta.

Skattepliktiga bränslen

Skattepliktiga bränslen är:

- Alla energiprodukter och produkter som är avsedda att förbrukas, säljs eller förbrukas som motorbränsle eller som tillsats till motorbränsle eller medel för att öka motorbränslets volym.
- Alla energiprodukter (se 1 kap. 3 § LSE) som säljs eller förbrukas för uppvärmning.
- Produkter som innehåller annat kolväte än torv och är avsedda att förbrukas, säljs eller förbrukas som bränsle för uppvärmning.

Vad innebär det?

Skattepliktiga bränslen

Det innebär att:

- Alla produkter som används som drivmedel är skattepliktiga
- För bränslen som används för uppvärmning behöver man veta om en produkt är en energiprodukt eller inte för att veta om bränslet är skattepliktigt.
- Alla energiprodukter finns listade i 1 kap. 3 § LSE (eller i vart fall KN-numret för produkterna)

Exempel

	Energi- produkt	Energi- produkt	Skatteplikt vid användning som drivmedel	Skatteplikt vid användning för uppvärmning
Naturgas	27112100	Ja	Ja	Ja
Biogas	27112900	Ja	Ja	Ja
Gasol, oavsett om det är fossil eller förnybar gasol	27111294	Ja	Ja	Ja
DME, oavsett om det är fossil eller förnybar DME	29091900	Nej	Ja	Nej

Då vet vi vilka bränslen som är skattepliktiga, men storleken på skatten då?

Direkt och indirekt skatteplikt

Ett bränsle kan vara direkt eller indirekt skattepliktigt.

- Direkt skattepliktiga bränslen är bränslen som har en minimiskattesats enligt energiskattedirektivet. De har en skattesats angiven i 2 kap. 1 § LSE.
- Indirekt skattepliktiga bränslen är övriga skattepliktiga bränslen. De ska beskattas med de skattebelopp som nationellt gäller för likvärdigt bränsle. Exempel:
 - Biogas ska beskattas med samma CO₂-skatt och samma energiskatt som naturgas.
 - DME ska beskattas med samma CO₂-skatt och samma energiskatt som diesel av miljöklass 1 (i de fall den ersätter diesel).

Logiken i de svenska energi- och koldioxidskatterna

- **Energiskatt**
 - Baserad på energiinnehåll för uppvärmningsbränslen
 - Ingen enhetlighet för drivmedel
- **Koldioxidskatt**
 - Baserad på innehåll av fossilt kol i bränslet, dvs. 0 koldioxidskatt för hållbara biobränslen
 - Samma skattenivå per innehåll av fossilt kol för drivmedel respektive uppvärmningsbränslen.
- **Ingen koldioxidskatt för industri (men numer för kraftvärme) inom EU ETS**

Hur kan då biogas och andra biobränslen vara skattebefriade i Sverige?

För att förbättra möjligheterna att nå de klimat- och miljöpolitiska målen utnyttjas den möjlighet som ges i energiskattedirektivet att skattebefria bränslen som framställts av biomassa.

Men:

Skattenedsättningen för biobränslen är ett statsstöd. Observera att detta gäller både befrielsen från energiskatt och befrielsen från koldioxidskatt

Kräver statsstödsgodkännande vilket Sverige har t.o.m. den 31.12.2020 för biooljor och biogas för uppvärmning samt för biodrivmedel inkl. biogas

Statsstödsgodkännandet är förenat med vissa villkor som måste uppfyllas för att ge rätt till skattenedsättning.

Statsstödsgodkännandena är förenade med vissa villkor

Villkoren baserar sig på EU:s Energi- och miljöstödsriktlinjer. De nuvarande riktlinjerna löper ut den 31 december 2020. Ännu inte klart om de kommer att förlängas eller om nya riktlinjer ska förhandlas. Osäkerhet särskilt gällande om och i så fall i vilken omfattning grödobaserade biodrivmedel kommer att få ges stöd efter 2020.

Statsstödsgodkännandena ger rätt till skattenedsättning under förutsättning att:

- Hållbarhetskriterierna uppfylls
- Biobränslet inte överkompenseras
- Inget stöd ges till produktionsanläggningar för grödobaserade biobränslen som tagits i drift efter den 31 dec 2013
- Stöd endast ges tills produktionsanläggningen är avskriven
- Stöd inte ges till stödmottagare i svårigheter eller som är föremål för återkrav av olagligt statsstöd.

Dessutom krav om offentliggörande och information om de företag som ges statligt stöd på en offentlig webbplats som ökar den administrativa bördan för stödmottagaren.

Vad händer om...

...ett bränsle överkompenseras?

Om en konstaterad överkompensation inte åtgärdas kan de företag som överkompenseras bli skyldiga att betala tillbaka den del av skattebefrielsen som motsvarar överkompensationen jämte ränta.

...svensk rätt inte är i linje med statsstödsreglerna?

EU-kommissionen tar beslut om otillåtet statsstöd. Återkrav av otillåtet statsstöd från enskilda företag (de företag som fått del av skattelättnaden får betala tillbaka belopp som motsvarar skattelättnaden inkl. ränta).

Obs! Ovan gäller även om företagen betalar skatt enligt gällande svensk lag.

Går det att få en gynnsam beskattning av biobränslen utan att det är statsstöd?

- Nej, inte utan ett nytt, reviderat energiskattedirektiv eller att kommissionen accepterar Sveriges beskattningslogik som icke-stöd (vilket stött på stort motstånd hittills).
- Nuvarande energiskattedirektiv är förlegat och innebär att
 - det blir det onödigt svårt och dyrt för EU att nå de klimat- och energipolitiska målen
 - Innovation och teknisk utveckling motverkas
 - skillnader i beskattning mellan biobränslen och fossila bränslen utgör statsstöd vilket begränsar förutsättningarna för dubbla styrmedel och hindrar att stöd leder till att förnybara alternativ blir mer lönsamma än fossila.

Vad gör regering och departement i väntan på nytt energiskattedirektiv?

- Pressar på kommissionen att ta fram ett nytt förslag till reviderat energiskattedirektiv
- Verkar för att energi- och miljöstödsriktlinjerna som ska gälla efter 2020 utformas så att det finns förutsättningar för ett förlängt statsstödsgodkännande med en generell koldioxidskattebefrielse (dvs. möjlighet till stöd till grödobaserade biodrivmedel etc)

Ny regering? Hur kommer det att påverka gasbranschen?

Ny regering? Hur kommer det att påverka gasbranschen?

- **Inte en aning! Och varför inte det?**
 - Fortfarande oklart hur kommande regeringskonstellation kommer att se ut.
 - Oavsett konstellation så kommer partierna behöva kompromissa med tidigare löften.
- **Men går det att säga något alls om vad vi kan vänta oss?**
 - Tja, det går att sammanfatta vad de skrivit i sina budgetmotioner och valmanifest, men...
 - Budgetmotioner och valmanifest är sällan detaljerade och aldrig heltäckande. Dessutom gör representanter för partierna ofta uttalanden som inte är i linje med valmanifest och budgetmotion.
- **Men här kommer en översikt i alla fall!**

Vänsterpartiet

I tidigare budgetmotioner har Vänsterpartiet haft en hel del förslag på klimat- och energiområdet. Valmanifestet och budgetmotionen för 2018 är dock tydligt inriktat på andra frågor. Avseende gas har Jens Holm, Vänsterpartiets klimatpolitiska talesperson samt ordförande i riksdagens trafikutskott, vid ett flertal tillfällen uttryckt sig kritiskt mot satsningar på LNG.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Vänsterpartiet vill ha:

- Utfasning av miljöskadliga subventioner vilket bl.a. innebär utfasning av nedsättningen av energi- och koldioxidskatten på diesel i gruvindustriell verksamhet, samt utfasning av skattebefrielsen för diesel som används i jordbruket

Socialdemokraterna

Tonvikten i Socialdemokraternas valmanifest ligger på andra frågor än klimat- och miljöfrågor. Under den senaste mandatperioden har regeringen genomfört en hel del åtgärder på klimat- och energiområdet men det är Miljöpartiet som varit den tongivande parten i dessa frågor i regeringen. I valmanifestet är det mer fokus på riktade stöd än på skatteväxling och generella regler.

I valmanifestet framgår bl.a. att Socialdemokraterna vill ha:

- Styrmedel för mer biogas. Ta fram en nationell plan för biogasen och skärp kraven på kommunerna för återvinning och insamling av olika material, däribland matavfall på ett sätt som gynnar biogas
- Fortsätta och utveckla Klimatklivet och Industriklivet

Miljöpartiet

Miljöpartiets valmanifest har ett tydligt fokus på miljö, klimat och energi. Valmanifestet är dock inte så detaljerat utan skrivet med stora penseldrag med inriktning på cirkulär ekonomi, delningsekonomi och resurshushållning.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Miljöpartiet vill ha:

- stöd för att investera i produktion och distribution av biogas och andra biodrivmedel i hela landet, samt införa ett produktionsstöd till biogas
- en bred skattereform med grön skatteväxling som grund. Vill se blocköverskridande skattesamtal och nå överenskommelser som gynnar cirkulär och delandets ekonomi
- sänkt skatt på småföretag och höjda miljöskatter
- sänkta kostnader på reparationer, återvinning och second hand

Centerpartiet

Centerpartiet vill tydligt värna svenskt jordbruk och de gröna näringarna. För gasens del betyder det en hel del förslag som gynnar biogas men missgynnar naturgas. Finns skrivningar i budgetmotionen som tyder på att Centerpartiet inte tror på "bryggan" mellan naturgas och biogas.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Centerpartiet vill ha:

- Ökad grön skatteväxling, dvs. högre skatter på miljöfarliga utsläpp och lägre skatter på arbete och företagande
- Utökad Bonus-Malus, grön bilbonus, som ger de bästa bilarna en större bonus. För att stimulera en andrahandsmarknad av leasade bilar och förmånsbilar är bonusen uppdelad på två utbetalningstillfällen. Samma utsläppsnivåer som ligger till grund för bilbonusen bör även gälla på förmånsbilsmarknaden. Bilbonusen ska finansieras genom att de som köper bilar med höga utsläpp får betala en extra avgift vid köptillfället
- Slopade befrielse från energiskatt för naturgas som används som drivmedel
- Förstärkt ersättning för metangasreducering
- Kretsloppspremie för biogas
- Miljölastbilspremie

Liberalerna

Liberalernas budgetmotion innehåller ganska mycket förslag på klimat- och energiområdet. Generellt en inriktning att det är mer samhällsekonomiskt effektivt att bestraffa det som ska bort istället för att belöna det som ska in.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Liberalerna vill ha:

- Ökad grön skatteväxling, dvs. högre skatter på miljöfarliga utsläpp och lägre skatter på arbete och företagande
- Slopad nedsättning av energi- och koldioxidskatten på diesel i gruvindustriell verksamhet
- Slopad nedsättning av koldioxidskatten i jordbruket
- Nytt anslag Nationella klimatinvesteringar istället för Klimatklivet. Liberalerna ifrågasätter effektiviteten i klimatklivet och menar att det innebär en stor byråkrati och mycket skattepengar i förhållande till uppnådda resultat
- Omvänd miljöbonus där bilar som inte skulle vara berättigade för en miljöbilspremie, enligt gällande regelverk, under de första fem åren får en förhöjd fordonsskatt med 2 000 kronor per år (istället för bonus-malus)

Kristdemokraterna

Tonvikten i Kristdemokraternas budgetmotion ligger på andra frågor än klimat- och miljöfrågor. Kristdemokraterna framhåller vikten av att göra insatser för klimatet även i andra länder än i Sverige samt principen om att förorenaren ska betala.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Kristdemokraterna vill ha:

- Ökad grön skatteväxling, dvs. högre skatter på miljöfarliga utsläpp och lägre skatter på arbete och företagande
- Ökad skattebefrielse för diesel i jordbrukssektorn under förutsättning att jordbrukaren till minst 30 procent använder icke-fossilt bränsle. Målet är att kravet om andel förnybart successivt ska öka och inom en femårsperiod uppgå till 50 procent
- Slopad nedsättning av energi- och koldioxidskatten på diesel i gruvindustriell verksamhet
- Höjt förmånsvärde på bilar som inte är miljöbilar

Moderaterna

Tonvikten i Moderaternas budgetmotion ligger på andra frågor än klimat- och miljöfrågor. Moderaterna framhåller vikten av att göra insatser för klimatet även i andra länder än i Sverige samt principen om att förorenaren ska betala.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Moderaterna vill ha:

- Ökad grön skatteväxling, dvs. högre skatter på miljöfarliga utsläpp och lägre skatter på arbete och företagande
- Slopade indexering av miljöskatter
- Förändringar av bonus-malus så att överfinansieringen, att bonus är större än malus, tas bort. I vissa sammanhang skriver moderaterna att hela bonusdelen bör tas bort

Sverigedemokraterna

I tidigare budgetmotioner har Sverigedemokraterna haft en hel del förslag på klimat- och energiområdet. Valmanifestet och budgetmotionen för 2018 är dock tydligt inriktat på andra frågor. Dock framgår att Sverigedemokraterna anser att Sverige ska minska sina utsläpp i enlighet med sina internationella åtaganden, men inte ta på sig större minskningar än andra industrialiserade länder. Sverigedemokraterna fördelar istället medel till internationellt klimatarbete för att stödja utvecklingsländer i deras arbete att begränsa beroendet av fossila bränslen. I budgetmotionen framgår även att Sverigedemokraterna vill ha satsningar på det svenska jordbruket.

I budgetmotionen och valmanifestet framgår bl.a. att Sverigedemokraterna vill ha:

- Höjd återbetalning av drivmedelsskatt för jord- och skogsbruk så att svenska bönder når samma skattenivå som danska bönder